

Lov om bygdeallmenninger

Dato	LOV-1992-06-19-59
Departement	Landbruks- og matdepartementet
Sist endret	<u>LOV-2019-05-24-18</u> fra 01.07.2019
Ikrafttredelse	01.01.1993
Rettet	04.04.2022 (tegnsetting i lister tilpasset universell utforming)
Korttittel	Bygdeallmenningsloven – bgdalm

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser. (§§ 1-1 - 1-8)

Kapittel 2. Bruksrett i bygdeallmenning. (§§ 2-1 - 2-8)

Kapittel 3. Forvaltning og administrasjon. (§§ 3-1 - 3-15)

Kapittel 4. Valg av allmenningsstyre. (§§ 4-1 - 4-12)

Kapittel 5. Virkesrett. (§§ 5-1 - 5-11)

Kapittel 6. Beite, seter og dyrkingsjord. (§§ 6-1 - 6-11)

Kapittel 7. Jakt og fangst. (§§ 7-1 - 7-7)

Kapittel 8. Fiske. (§§ 8-1 - 8-8)

Kapittel 9. Avsluttende bestemmelser. (§§ 9-1 - 9-5)

Sml. lov 19 juni 1992 nr. 60.

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser.

§ 1-1. (*bygdeallmenning*)

Bygdeallmenning er allmenning hvor eiendomsretten tilligger minst halvparten av de jordbrukseiendommer som fra gammel tid har bruksrett i allmenningen.

Retter i bygdeallmenningene i kraft av særlig hjemmel går ikke inn under loven.

§ 1-2. (salg og bortfeste)

Med de unntak som er nevnt i denne paragraf og i § 6-8, kan bygdeallmenningsgrunn ikke selges eller festes bort.

Det kan selges eller festes bort parseller av bygdeallmenning til:

- a. Oppdyrking, herunder dyrking av kulturbeite.
- b. Formål som står i forbindelse med driften av allmenningen eller med virksomhet som allmenningen deltar i.
- c. Fremme av allmennyttige tiltak innen det bygdelag allmenningen tilligger.
- d. Tomter for oppføring av boliger og fritidshus. Som hovedregel kan slike tomter bare festes bort, og bare i særlige tilfelle selges.

Når det er truffet vedtak om ekspropriasjon av grunn fra en bygdeallmenning, kan salg foretas uavhengig av begrensningene i annet ledd, for så vidt avståelsen ikke i vesentlig grad medfører innskrenkninger i bruksrettene, eller det gis samtykke fra eierne av de eiendommer hvis tilliggende bruksrett vesentlig innskrenkes.

0 Endret ved lover 12 mai 1995 nr. 23 (ikr. 1 juli 1995 – endret annet ledd – skal være annet ledd a), 5 jan 1996 nr. 2 (ikr. 3 mars 1996).

§ 1-3. (pantsettelse)

Bygdeallmenningsgrunn kan ikke pantsettes.

Sagbruk og andre faste anlegg som en bygdeallmenning eier eller er medeier i, kan likevel pantsettes. Ved pantsettelsen kan det medtas en passende tomt.

§ 1-4. (jordskifte)

Bygdeallmenning kan inngå i slikt jordskifte som omhandlet i jordskiftelova §§ 3-4 og 3-9.

Jordskifteretten kan ordne beiteforhold i bygdeallmenning dersom styret for allmenningen først har gjennomført beiteordning der, og innehaver av beiteretten har krevet sak inn for jordskifteretten innen seks måneder.

Jordskifteretten kan fastsette grenser mellom statsallmenning og bygdeallmenning, mellom bygdeallmenninger og mellom bygdeallmenning og annen tilstøtende eiendom. Jordskiftelova § 4-2 gjelder tilsvarende for fastsetting av grensene.

For øvrig får jordskiftelovas bestemmelser ikke anvendelse på bygdeallmenninger.

0 Endret ved lov 21 juni 2013 nr. 100 (ikr. 1 jan 2016 iflg. res. 21 juni 2013 nr. 736).

§ 1-5. (sammenslåing)

Eierne av jordbrukseiendommer med tilliggende bruksrett kan ved avstemning beslutte å slå flere bygdeallmenninger sammen. For sammenslåing kreves to tredjedels flertall av de avgitte stemmer i hver av de allmenningene det gjelder. Bestemmelsene i §§ 4-1 og 4-2 gjelder tilsvarende.

Før avstemningen må det foreligge en avtale mellom allmenningene om de viktigste spørsmål i forbindelse med sammenslåingen, og et av departementet godkjent utkast til bruksregler for den sammenslåtte allmenningen. Avtalen og utkastet til bruksregler må være gjort kjent for de bruksberettigede senest fire uker før avstemningen holdes.

§ 1-6. (ervert eiendom)

Ervert eiendom kan innlemmes i bygdeallmenning ved å la tinglyse en erklæring undertegnet av allmenningsstyret om at eiendommen for fremtiden skal være undergitt de bestemmelser som gjelder for bygdeallmenninger.

Ervert eiendom som ikke innlemmes i allmenningen forvaltes etter samme regler som denne, men anses for øvrig ikke som allmenningsgrunn. Med hensyn til skogbruksstyresmakt og skogfond gjelder for slike eiendommer samme regler som for allmenningen.

0 Endret ved [lov 27 mai 2005 nr. 31](#) (ikr. 1 jan 2006 iflg. [res. 27 mai 2005 nr. 487](#)).

§ 1-7. (forkynnelser m.v. i allmenningssaker)

Forkynnelser for et større eller et ubestemt antall bruksberettigede i en bygdeallmenning kan foretas ved kunngjøring i Norsk Lysingsblad, uten at de enkelte bruksberettigede navngis. I tillegg skal kunngjøring foretas lokalt på hensiktsmessig måte med henvisning til fullstendig kunngjøring i Norsk Lysingsblad.

Det må uttrykkelig angis at kunngjøringen trer istedenfor ordinær forkynnelser, og at forkynnelser ikke blir foretatt på annen måte. Medfører forkynnelsen at en frist begynner å løpe, skal også tidspunktet for fristens utløp angis. Fristen regnes fra dato for første kunngjøring i Norsk Lysingsblad, med tillegg av syv dager.

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder tilsvarende for varsel om bevisopptak etter tvisteloven § 27-3 annet ledd første punktum og for øvrig for andre underretninger til parter i forbindelse med rettergang.

0 Endret ved [lov 17 juni 2005 nr. 90](#) (ikr. 1 jan 2008 iflg. [res. 26 jan 2007 nr. 88](#)) som endret ved [lov 26 jan 2007 nr. 3](#).

§ 1-8. (forliksklage og stevning, anvendelse av rettsmidler)

Når et større eller et ubestemt antall bruksberettigede i en bygdeallmenning skal innklages for forliksrådet eller stevnes for retten, kan forliksklagen eller stevningen lyde på de bruksberettigede i allmenningen uten angivelse av navn.

Ved forkynnelser av forliksklagen eller stevningen gjelder § 1-7 tilsvarende. Fristen for tilsvaret til stevning skal i dette tilfelle ikke settes kortere enn fire uker fra kunngjøringen, medregnet tillegget på syv dager i § 1-7 annet ledd.

Ved anvendelse av rettsmidler (anke, oppfriskning, gjenåpning) mot bruksberettigede som nevnt i første ledd gjelder bestemmelsene i denne paragraf tilsvarende, slik at de ordinære rettsmiddelfrister alltid forlenges med syv dager, jfr. § 1-7 annet ledd.

0 Endret ved [lov 17 juni 2005 nr. 90](#) (ikr. 1 jan 2008 iflg. [res. 26 jan 2007 nr. 88](#)) som endret ved [lov 26 jan 2007 nr. 3](#).

Kapittel 2. Bruksrett i bygdeallmenning.

§ 2-1. (vilkår for bruksrett)

Bruksrett i bygdeallmenning ligger til jordbrukseiendommer innen det bygdelag som fra gammel tid har utøvd bruksrett i allmenningen.

Med jordbrukseiendommer forstås eiendommer som etter dyrket areal, beliggenhet, bebyggelse og bruk har karakter av jordbruk. For bureisingsbruk stilles ikke krav om eksisterende bebyggelse.

§ 2-2. (bruksrettens innhold)

Eier av eiendom med tilliggende bruksrett kan bare utøve retten til dekning av eiendommens behov ved jordbruksmessig drift. Retten skal kunne utøves på en måte som til enhver tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturlig etter tiden og forholdene.

Er allmenningens avkastning utilstrekkelig til dekning av det samlede bruksbehov, skal det foretas en forholdsmessig avkorting.

§ 2-3. (salg, fraskrivelse, avløsning)

Bruksrett i bygdeallmenning kan ikke ved salg eller på annen måte skilles fra den jordbrukseiendommen som retten tilligger. Bruksretten kan heller ikke fraskrives, leies bort uten i forbindelse med forpaktning av den berettigede eiendom, eller kreves avløst mot vederlag.

§ 2-4. (forpaktning)

Ved forpaktning av eiendom med tilliggende bruksrett, skal det fremgå av en forpaktningsavtale om forpakteren helt eller delvis skal utøve bruksrett i allmenningen. Bruksretten kan ikke utøves av forpakteren hvis ikke forpaktningsavtalen har minst to års varighet.

Leieforhold som ikke er forpaktning etter lov av 25. juni 1965 nr. 1 om forpaktning, gir ikke leietakeren noen bruksrett i allmenningen.

0 Endret ved lov 21 des 2001 nr. 117 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 21 des 2001 nr. 1475).

§ 2-5. (bruksrettsregister, eierskifte m.v.)

Det skal for hver bygdeallmenning føres et register over eiendommer med tilliggende bruksrett. Registeret skal inneholde opplysninger om dyrket areal, om foretatte tildelinger av ytelser fra allmenningen og hvem som til enhver tid utøver bruksretten.

Bruksrettsregisteret er grunnlaget for manntallet ved valg av allmenningsstyre, jfr. kapittel 4.

Ved eierskifte og ved andre begivenheter som medfører endringer med hensyn til utøvelse av bruksretten eller stemmerett ved allmenningsstyrevalg (forpaktning, fraflytting, avvikling eller gjenopptagelse av jordbruksdrift, inngåelse eller oppløsning av ekteskap, dødsfall m.v.), skal det gis underretning til allmenningsstyret.

0 Endret ved lov 21 des 2001 nr. 117 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 21 des 2001 nr. 1475).

§ 2-6. (bortfall av bruksrett)

Bruksretten faller bort:

1. Hvis jordbruksdriften på eiendommen blir lagt ned, og

- a. jorden tas i bruk til annet formål, eller
 - b. blir liggende nede i et sammenhengende tidsrom av fem år.
2. Hvis eiendommen ved frasalg, annen frivillig avståelse, ekspropriasjon eller omdisponering mister sin karakter av jordbruk etter § 2-1 annet ledd.

Gjenopptas jordbruksdriften på en eiendom hvor bruksretten er falt bort etter første ledd nr. 1, gjelder § 2-1 tilsvarende for ny bruksrett.

Bortfall av bruksrett etter denne paragraf inntreffer først når allmenningsstyret har truffet avgjørelse om dette, og eieren av vedkommende eiendom er underrettet om avgjørelsen. Allmenningsstyret har plikt til å treffe avgjørelse som nevnt når vilkårene etter første ledd foreligger. Blir det reist søksmål om avgjørelsen, kan allmenningsstyret bestemme at bruksretten skal bestå inntil spørsmålet er rettskraftig avgjort.

§ 2-7. (betaling for ytelser)

Den som utøver bruksretten er ansvarlig overfor allmenningen for riktig betaling av allmenningsytelsene. Ytelsene kan om nødvendig gjøres betinget av at det stilles betryggende sikkerhet for riktig betaling.

§ 2-8. (begrensninger i utøvelsen av bruksrettene)

Bruksrett i bygdeallmenning skal ikke være til hinder for at allmenningsstyret beslutter og iverksetter slike begrensninger i utøvelsen av bruksrettene som anses nødvendige for å opprettholde allmenningens yteevne.

Begrensninger som nevnt i første ledd kan også gå ut på fredning av deler av allmenningen mot bestemte slags bruk, eller begrensninger i utøvelsen av bruksrettene av hensyn til naturmiljø og friluftsliv.

Begrensninger i utøvelsen av bruksrettene etter første og annet ledd kan gjelde for et angitt tidsrom eller inntil videre.

Allmenningsstyret skal besørge at begrensninger i utøvelsen av bruksrettene blir kunngjort for de bruksberettigede på hensiktsmessig måte. Begrensningene trer i kraft fire uker etter at de er kunngjort, hvis ikke et senere ikrafttredelsestidspunkt er angitt i kunngjøringen.

Kapittel 3. Forvaltning og administrasjon.

§ 3-1. (allmenningsstyret)

Forvaltningen av en bygdeallmenning ligger til allmenningsstyret.

Allmenningsstyret skal bestå av fra tre til syv medlemmer. Antallet styremedlemmer og varamedlemmer fastsettes i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7. Allmenningsstyret er beslutningsdyktig når flertallet av medlemmene møter. Allmenningsstyre med tre medlemmer er likevel bare beslutningsdyktig når alle medlemmene møter. Ved likt stemmetall gjør lederens stemme utslaget.

Allmenningsstyret velges etter bestemmelsene i kapittel 4. Styret velger selv leder og nestleder for to år om gangen.

Det skal føres møtebok for allmenningsstyrets møter. Møteboken skal oppbevares på betryggende måte.

I bygdeallmenning som de siste tre regnskapsår gjennomsnittlig har hatt flere enn 30 ansatte, kan to tredjedeler av de ansatte kreve at ett styremedlem og ett varamedlem velges av og blant de ansatte. I allmenning som de siste tre regnskapsår gjennomsnittlig har hatt flere enn 50 ansatte, kan et flertall av de

ansatte kreve at inntil en tredjedel, dog minst to, av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant de ansatte. De ansattes styrerepresentanter har rett til å uttale seg i alle saker som behandles av allmenningsstyret, og har stemmerett i saker som ikke gjelder bruksrettsforhold.

§ 3-2. (allmenningsstyrets oppgaver og myndighet)

Allmenningsstyret representerer både eierinteressene og bruksrettsinteressene i allmenningen, og har til oppgave å forestå forvaltningen av allmenningen i samsvar med lover, bruksregler og skogbruksplan. Forvaltningen skal ha som alminnelig siktemål å opprettholde allmenningen som en fellesressurs for de eiendomsberettigede og bruksberettigede, og dernest til beste for bosetting, næringsvirksomhet, naturmiljø og friluftsliv ellers i det bygdelag allmenningen ligger til.

Allmenningsstyret har myndighet til å avgjøre alle spørsmål i forbindelse med allmenningens forvaltning og drift, så langt ikke annet er særskilt bestemt, og likeledes spørsmål om bruksrett.

Allmenningsstyrets avgjørelser kan ikke påklages.

§ 3-3. (fullmakt)

Allmenningsstyret kan i bestemte saker gi styrets leder sammen med allmenningsbestyreren eller ett av styrets medlemmer fullmakt til å opptre på styrets vegne.

§ 3-4. (fellesstyre)

For bygdeallmenninger som naturlig hører sammen eller som tidligere har vært én allmenning, og hvor det i forbindelse med delingen eller på annen måte er opprettholdt fellesbruk uavhengig av de nye allmenningsgrenser, kan det etableres et fellesstyre til administrasjon av slik fellesbruk. Beslutning om etablering av et fellesstyre treffes av de allmenningsstyrene som spørsmålet berører. Ordningen forutsetter tilslutning fra alle de allmenninger som inngår i det felles bruksområde, og opphører hvis ett av allmenningsstyrene beslutter å tre ut.

Fellesstyret består av lederne og nestlederne i de respektive allmenningsstyrene, med oppnevnte styremedlemmer som varamedlemmer.

Fellesstyret har samme myndighet i spørsmål vedrørende fellesbruken som et allmenningsstyre ellers har i spørsmål om bruksrett innen den enkelte allmenning, jfr. § 3-2 annet ledd.

Fellesstyret skal sørge for at det i den enkelte allmennings bruksregler så vidt mulig blir fastsatt ens bestemmelser om utøvelse av fellesbruken.

§ 3-5. (allmenningsbestyrer)

Med mindre departementet etter forslag fra allmenningsstyret bestemmer noe annet, skal det for hver bygdeallmenning være en fast ansatt allmenningsbestyrer.

Allmenningsbestyreren settes av allmenningsstyret. Vedkommende skal ha utdanning i skogbruk, med mindre stillingen krever andre kvalifikasjoner. I slike tilfelle kan departementet kreve at en skogbruksutdannet person skal ha ansvaret for skogens forstlige behandling og drift.

Allmenningsbestyreren er allmenningens daglige leder. Allmenningsbestyreren, eller den som etter foregående ledd ellers er gitt ansvaret for skogen, har myndighet til på egen hånd å forestå skogens forstlige behandling og drift innen rammen av skogbruksplanen, jfr. § 3-6. For øvrig er allmenningsbestyreren underlagt allmenningsstyret. Instruks for stillingen skal utarbeides av allmenningsstyret.

Allmenningsbestyreren er allmenningsstyrets sekretær, og har rett og plikt til å delta i styremøter og årsmøter. Bestyreren har rett til å uttale seg i alle saker som blir behandlet. I saker som gjelder bestyrerens egne tjenesteforhold kan allmenningsstyret bestemme at bestyreren ikke skal være til stede under behandlingen.

§ 3-6. (skogbruksplan)

Det skal til enhver tid foreligge en skogbruksplan for drift og skjøtsel av skogen i en bygdeallmenning. Skogbruksplanen skal inneholde nødvendige opplysninger om skogen, og en plan for avvirkning og investeringer. Hensynet til naturmiljø og friluftsliv skal være innarbeidet i planen.

Allmenningsstyret og allmenningsbestyreren er ansvarlige for at skogbruksplan blir utarbeidet.

Departementet kan overfor den enkelte bygdeallmenning fastsette en frist for når skogbruksplan skal foreligge, og forestå utarbeidelse av slik plan for allmenningens regning hvis fristen ikke overholdes.

§ 3-7. (bruksregler)

Det skal fastsettes bruksregler om forvaltning og bruk av allmenningen. Bruksreglene må ikke stride mot loven her.

Bruksreglene skal inneholde:

- a. Bestemmelse om antall medlemmer og varamedlemmer i allmenningsstyret, jfr. § 3-1 annet ledd.
- b. Nærmere regler om beitebruk, jfr. § 6-3.
- c. Nærmere regler om jakt og fangst, jfr. § 7-6 første ledd, og om fiske som nevnt i § 8-7 for såvidt allmenningen disponerer fiskerett.
- d. Bestemmelser om frister i forbindelse med utøvelse av virkesrett, og om hva søknader om tildeling av ytelser må inneholde.

Bruksreglene kan dessuten inneholde:

- e. Bestemmelser om hvordan det skal forholdes med bygninger m.v. når bruksretten er falt bort eller en opptatt rett er falt bort, jfr. § 6-8.
- f. Regler om prisavslag ved kjøp av trevirke (virkesrabatt) når det er innført fellesdrift for allmenningen, jfr. § 5-4, og eventuelt om tilskudd ved bruk av trebesparende materialer i stedet for trevirke fra allmenningen.
- g. Nærmere vilkår for ytelser til gjenoppbygging og utbedring av bygninger etter brann m.v., jfr. § 5-8 annet ledd.
- h. Nærmere bestemmelser om disponering av overskudd, jfr. § 3-12.
- i. Nærmere regler om refusjon av allmenningsytelser, jfr. § 5-7.
- j. Regler om motorisert ferdsel, jfr. lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag § 10.
- k. Bestemmelser om størrelse og standard på føderådsbygninger som det gis ytelser til oppføring og vedlikehold av, jfr. § 5-10.
- l. Nærmere bestemmelser om avgifter, jfr. § 5-3.
- m. Bestemmelser om at visse spørsmål skal avgjøres ved avstemning blant de eiendomsberettigede og bruksberettigede.
- n. Andre forhold som det anses hensiktsmessig å regulere ved bestemmelser i allmenningens bruksregler.

§ 3-8. (utarbeidelse og godkjenning av bruksregler)

Bruksregler utarbeides av allmenningsstyret, og skal godkjennes av departementet. Godkjente bruksregler er bindende for allmenningsstyret og de eiendomsberettigede og bruksberettigede, og legges til grunn for forvaltning og administrasjon av allmenningen og for utøvelse av bruksrettene ved siden av bestemmelsene i denne lov.

Før bruksreglene sendes departementet til godkjenning, skal et utkast ha vært utlagt til gjennomsyn for de eiendomsberettigede og bruksberettigede i fire uker, etter forutgående kunngjøring om utleggelsen. Uttalelser som kommer inn, sendes departementet sammen med utkastet til bruksregler.

I den utstrekning godkjenning blir nektet, utgår vedkommende bestemmelser av bruksreglene, hvis ikke allmenningsstyret går med på å endre dem overensstemmende med departementets forslag. Departementet kan av eget tiltak foreta slike endringer som kreves til oppfyllelse av bestemmelsene i § 3-7 annet ledd bokstavene a til d.

Departementet kan også av eget tiltak fastsette bruksregler til oppfyllelse av de nevnte bestemmelser dersom allmenningsstyret ikke etterkommer pålegg om å utarbeide utkast til bruksregler overensstemmende med første og annet ledd innen en fastsatt frist.

§ 3-9. (kunngjøring, ikrafttredelse og endring av bruksregler)

Bruksregler som er utarbeidet og godkjent overensstemmende med § 3-8 skal allmenningsstyret besørge kunngjort for de eiendomsberettigede og bruksberettigede. Bruksreglene trer i kraft fire uker etter at de er kunngjort.

Bestemmelsene i § 3-8 og i denne paragrafs første ledd gjelder tilsvarende ved endring av bruksregler.

Bruksreglene skal gjennomgås og eventuelt endres minst hvert 20. år.

§ 3-10. (allmenningskasse, regnskap)

For hver bygdeallmenning skal det være en allmenningskasse.

Allmenningsstyret skal føre regnskap over allmenningens økonomiske virksomhet. For allmenninger som driver næringsvirksomhet gjelder regnskapsloven. For andre allmenninger fastsetter departementet hvilke regler som skal gjelde for regnskapsførselen. For alle bygdeallmenningene skal det i noter til årsregnskapet gis opplysninger om avsatte midler til skoginvesteringer, med angivelse av hva som er brukt og hva midlene er brukt til.

0 Endret ved lov 17 juli 1998 nr. 56 (ikr. 1 jan 1999).

§ 3-11. (revisjon)

Årsmøtet velger revisor, som skal være registrert eller statsautorisert i henhold til reglene i revisorloven.

I tillegg til revisor som nevnt i første ledd kan årsmøtet velge en revisor blant de eiendomsberettigede og bruksberettigede. Denne skal være skogbrukskyndig.

Revisorene som velges må ikke stå i noe avhengighetsforhold til allmenningsstyret eller noen av dets medlemmer.

Departementet kan etter forslag fra årsmøtet godkjenne andre revisjonsordninger.

0 Endret ved lov 15 jan 1999 nr. 2 (ikr. 1 aug 1999 iflg. vedtak 25 juni 1999 nr. 711).

§ 3-12. (disponering av overskudd)

Allmenningskassens overskudd skal benyttes til beste for allmenningen og de eiendomsberettigede og bruksberettigede, etter allmenningsstyrets nærmere bestemmelse og etter følgende retningslinjer:

- a. Det avsettes først tilstrekkelig med midler til sikring og forbedring av allmenningen, med sikte på en best mulig utnyttelse av produksjonsmulighetene og dekning av de eiendomsberettigedes og bruksberettigedes fremtidige behov – herunder ved innkjøp av eiendom hvor dette kan være aktuelt.
- b. Det kan avsettes midler til igangsetting, opprettholdelse og eventuelt utvidelse av foredlingsvirksomhet og forretningsvirksomhet i tilknytning til allmenningens drift.
- c. Det kan avsettes midler til ulike tiltak knyttet til naturmiljø og friluftsliv.
- d. Det kan avsettes midler til rabatt- og bidragsordninger.
- e. Det kan avsettes midler til fond for spesielle formål.
- f. Det kan bevilges tilskudd til allmennyttige formål innen allmenningsbygdelaget.
- g. Det kan med departementets samtykke foretas utdeling av kontantutbytte.

For øvrig kan overskuddet disponeres innenfor rammen av vanlig forretningsmessig drift.

§ 3-13. (årsmøte)

Årsmøte skal holdes av de eiendomsberettigede og bruksberettigede hvert år innen utgangen av april måned. Møtet sammenkalles på den måten som har vært vanlig i distriktet, med minst tre ukers varsel.

Allmenningsstyrets årsmelding og regnskap skal, sammen med sakliste for årsmøtet og eventuelt valgkomiteens forslag til styremedlemmer og varamedlemmer (jfr. § 4-7), legges ut til gjennomsyn for de eiendomsberettigede og bruksberettigede senest tre uker før årsmøtet holdes og med kunngjøring om utleggelsen. Nevnte dokumenter skal, senest samtidig med at de utlegges til gjennomsyn, sendes departementet, som har rett til å la seg representere på årsmøtet uten stemmerett.

Årsmøtet ledes av en møteleder som velges av årsmøtet. Møtet er lukket, med mindre det selv bestemmer noe annet.

For årsmøteforhandlingene og allmenningsstyrevalget skal det føres en protokoll, som oppleses ved møtets slutt og undertegnes av to dertil valgte møtedeltagere.

§ 3-14. (årsmøtets saker og myndighet)

Årsmøtet skal:

1. Avgi uttalelse til allmenningsstyrets årsmelding og regnskap.
2. Avgi uttalelse til en orientering fra allmenningsstyret om planer for kommende års virksomhet.
3. Velge allmenningsstyre og valgkomité etter bestemmelsene i kapittel 4.
4. Fastsette godtgjørelse for medlemmene av allmenningsstyret.
5. Oppnevne revisorer for neste årsregnskap, for så vidt det ikke er gitt slikt samtykke som nevnt i § 3-11 annet ledd, og eventuelt fastsette godtgjørelse for revisjonen.
6. Avgi uttalelse i saker som noen med møterett ved skriftlig henvendelse til allmenningsstyret senest en uke før årsmøtet holdes, har krevd behandlet.
7. Avgi uttalelse i andre saker som fremlegges av allmenningsstyret med anmodning om uttalelse fra årsmøtet.

Årsmøtet har ingen beslutningsmyndighet i andre saker enn valg av allmenningsstyre og valgkomité og fastsettelse av godtgjørelse til allmenningsstyrets medlemmer og eventuelt oppnevning og fastsettelse av godtgjørelse til revisorene. Uttalelser fra årsmøtet er veiledende og binder ikke allmenningsstyret.

§ 3-15. (revisjonsutvalg)

Årsmøtet kan velge et revisjonsutvalg på inntil fem medlemmer blant de eiendomsberettigede og bruksberettigede. Personer som er medlemmer eller varamedlemmer av allmenningsstyret, eller som ellers har spesiell tilknytning til allmenningsstyret eller revisorene, er ikke valgbare.

Revisjonsutvalget skal fremlegge for neste årsmøte forslag til revisjonsordning og eventuelt til oppnevning av revisorer, samt forslag til godtgjørelse for medlemmene av allmenningsstyret og eventuelt for revisorene.

Revisjonsutvalget kan om nødvendig oppnevne midlertidige revisorer for ett regnskapsår. Det skal i så fall omgående underrette allmenningsstyret og departementet om oppnevningen og årsaken til denne.

Kapittel 4. Valg av allmenningsstyre.

§ 4-1. (alminnelige regler om stemmerett)

Allmenningsstyre velges, med det unntak som fremgår av § 3-1 femte ledd, av og blant de eiendomsberettigede og bruksberettigede i allmenningen. Bruksrett begrenset til spesielle behov i forbindelse med seterdrift o.l., gir ikke den berettigede stemmerett.

§ 4-2. (stemmerettens innhold, stemmegivning og fullmakt til å avgi stemme)

Det kan avgis to stemmer for hver eiendom bruksrett ligger til, enten slik at den som alene har stemmerett kan avgi to stemmer, eller slik at to som begge har stemmerett kan avgi hver sin stemme ved fremmøte. Følgende regler gjelder for utøvelse av stemmeretten:

1. Ektefeller har begge stemmerett ved fremmøte. Det samme gjelder samboere hvor begge har undertegnet erklæring til allmenningsstyret om at begge skal stå i manntallet som stemmeberettigede.
2. Eies den eiendom bruksretten ligger til i sameie mellom to personer, har hver én stemme ved fremmøte. Ellers kan stemmeretten utøves av én eller to av sameierne som fremlegger skriftlig fullmakt gitt i henhold til reglene i lov av 18. juni 1965 nr. 6 om sameie §§ 4 til 7. For ektefeller som er sameiere gjelder nr. 1 ovenfor.
3. For eiendom som eies av en fylkeskommune, en kommune, et selskap, et samvirkeforetak, en stiftelse, en forening, et bo eller lignende, utøves stemmeretten ved skriftlig fullmakt undertegnet av rette vedkommende.
4. For eiendom som er forpaktet tilligger stemmeretten eieren, med mindre det overensstemmende med § 2-4 er avtalt at bruksretten skal utøves av forpakteren, og det på valgdagen gjenstår minst to år av forpaktningstiden. Når stemmeretten tilligger forpakteren har også dennes ektefelle stemmerett i samsvar med nr. 1 ovenfor.

Stemmegivningen kan bare skje skriftlig på stemmesedler som utleveres under årsmøtet. Stemmegivning ved fullmakt kan bare skje i de tilfelle som er nevnt i første ledd nr. 2 og 3.

For person som er mindreårig eller fratatt rettslig handleevne, utøves stemmeretten av vergen.

Ingen kan avgi mer enn to stemmer. I tilfelle hvor både vergen og person som nevnt i tredje ledd har stemmerett, kan likevel vergen stemme både for seg selv og personen han eller hun er verge for.

- 0 Endret ved lover 29 juni 2007 nr. 81 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 23 nov 2007 nr. 1287), 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12.

§ 4-3. (valgbarhet)

Valgbare som medlemmer og varamedlemmer av allmenningsstyret er myndige personer som har stemmerett etter §§ 4-1 og 4-2, eller som er sameiere i eiendom med tilliggende full bruksrett i allmenningen, med følgende begrensninger:

1. Av flere personer som har stemmerett for en og samme eiendom, er bare én valgbar.
2. En verge er ikke valgbar i egenskap av verge.
3. En forpakter med forpaktningssavtale som utløper i perioden er ikke valgbar.
4. Stemmeberettigede som er fast bosatte utenfor allmenningsbygdelaget er ikke valgbare.

§ 4-4. (bortfall av valgbarhet i valgperioden, innkalling av varamedlem)

Hvis et medlem eller varamedlem av allmenningsstyret i løpet av valgperioden ikke lenger oppfyller vilkårene for valgbarhet, trer vedkommende ut.

Varamedlem skal fortrinnsvis innkalles som stedfortreder for styremedlem valgt for samme valgperiode som varamedlemmet selv, og bare subsidiært for medlem valgt for en annen valgperiode.

§ 4-5. (tidspunkt for valget, antall som skal velges, funksjonstid)

Valg av allmenningsstyre holdes hvert annet år på årsmøtet. Funksjonstiden for styrets medlemmer er fire år.

Det velges halvparten av det antall styremedlemmer som er fastsatt, jfr. § 3-7 annet ledd bokstav a, og minst et tilsvarende antall varamedlemmer, i det halvparten av de valgte trer ut hvert annet år. Ved første gangs valg etter lovens ikrafttredelse, og når det skal velges et større antall styremedlemmer og/eller varamedlemmer enn tidligere, avgjøres det ved loddtrekning hvem av de nyvalgte som skal tre ut etter to år. Er antallet et ulikt tall, trer den minste del ut etter to år.

§ 4-6. (plikt til å motta valg, fritak)

Personer som er valgbare etter § 4-3 plikter å motta valg, med mindre vedkommende enten vil være fylt 65 år på valgdagen, eller ved utløpet av inneværende valgperiode vil ha fungert som medlem av allmenningsstyret i fire år. Den som vil kreve seg fritatt, må melde fra om dette til valgkomiteen innen tre uker fra utleggelsen av manntallet.

§ 4-7. (valgkomité, forslag på styremedlemmer og varamedlemmer, motforslag)

Valget tilrettelegges og ledes av en valgkomité på tre til fem medlemmer som velges av de stemmeberettigede i forbindelse med styrevalget, jfr. § 3-14 første ledd nr. 3. Valgkomiteen velger selv sin leder.

Valgkomiteen skal fremme forslag på styremedlemmer og varamedlemmer i det antall som skal velges, og forslag til medlemmer i valgkomiteen.

Valgkomiteens forslag skal legges ut til gjennomsyn sammen med de øvrige årsmøtedokumenter, jfr. § 3-13 annet ledd. Eventuelle motforslag kan innleveres valgkomiteen av enhver stemmeberettiget innen to uker før valget avholdes, og skal være tilgjengelige for gjennomsyn senest én uke før årsmøtet.

§ 4-8. (manntall)

Manntall over de stemmeberettigede utarbeides av allmenningsstyret. Allmenningsstyret skal sørge for at manntallet legges ut til gjennomsyn innen utgangen av januar måned i valgåret, og skal samtidig kunngjøre utleggelsen.

§ 4-9. (klage over manntallet)

Klage over manntallet må fremsettes skriftlig overfor allmenningsstyret senest tre uker etter kunngjøringen. Allmenningsstyret skal behandle klagen snarest mulig, og senest innen én uke før valget. Klageren, og i tilfelle de hvis stemmerett ellers berøres, gis skriftlig underretning så snart avgjørelsen foreligger.

§ 4-10. (gjennomføring av valget)

Valg av allmenningsstyre foregår på følgende måte:

1. Det stemmes ved en og samme stemmeseddel på styremedlemmer og varamedlemmer i det antall som skal velges. Alle stemmesedler hvor minst én valgbar person står oppført, telles med.
2. Stemmer på personer som ikke er valgbare, settes ut av betraktning ved valgoppgjøret. Er et navn ført opp flere ganger, regnes det som oppført bare én gang. Er det på en stemmeseddel oppført navn på flere valgbare personer enn det antall styremedlemmer og varamedlemmer som skal velges, anses de overskytende navn som står sist i rekkefølgen som ikke oppført.
3. Ved valgoppgjøret telles samtlige stemmer. De som har fått flest stemmer er valgt til styremedlemmer. De som deretter har fått flest stemmer er valgt til varamedlemmer.
4. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 4-11. (protokollføring)

Valgresultatet og de beslutninger som treffes i forbindelse med valget, skal av valgkomiteens leder føres inn i årsmøteprotokollen, jfr. § 3-13 siste ledd.

§ 4-12. (omkostningene ved valget)

Samtlige omkostninger i forbindelse med valget dekkes av allmenningskassen.

Kapittel 5. Virkesrett.

§ 5-1. (virkesrett)

Eiendom med tilliggende bruksrett i bygdeallmenning, jfr. § 2-1, har rett til trevirke (virkesrett) til dekning av eiendommens jordbruksmessige behov.

§ 5-2. (tildeling og utvisning ved enkeltpersondrift)

Når de bruksberettigede selv er berettiget til å drive ut virke i allmenningen (enkeltpersondrift), kan avvirkning bare foretas etter tildeling fra allmenningsstyret og utvisning av allmenningsbestyreren.

Virkningen av en gitt utvisning faller bort ett år etter at den ble gjort kjent for den bruksberettigede, hvis ikke tidsfristen på grunn av driftsforholdene eller av andre særlige grunner blir forlenget til to år. Etter utløpet av fristen kan det utviste virket ikke felles uten at ny utvisning er gitt. Felt virke som befinner seg i allmenningen eller på opplagsplass som disponeres av allmenningen, og som den bruksberettigede ikke har fjernet innen en gitt frist, kan allmenningsstyret forføye over. Den bruksberettigede kan ikke som følge av slik forføyning kreve betaling for hogst og fremdrift, og heller ikke refusjon av betalte avgifter, jfr. § 5-3.

0 Endret ved lov 5 sep 2003 nr. 91 (ikr. 1 mars 2004 iflg. res. 5 sep 2003 nr. 1118).

§ 5-3. (avgifter)

Når virkesrett utøves ved utvisning etter § 5-2, kan de bruksberettigede pålegges å betale avgift i forhold til tildelt kvantum. Avgiften skal dekke skogfond etter skogbrukslova kapittel 4, samt allmenningsstyrets utgifter i forbindelse med utvisningen og til nødvendig skogkultur for så vidt det ikke dekkes av skogfondmidler og offentlige tilskudd.

I den utstrekning det ikke på annen måte kan skaffes midler til nødvendige investeringer, kan de bruksberettigede som får utvist virke, også pålegges å betale en tilleggsavgift til slike investeringer i forhold til tildelt kvantum.

0 Endret ved lov 27 mai 2005 nr. 31 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 27 mai 2005 nr. 487).

§ 5-4. (andre driftsformer)

Allmenningsstyret kan beslutte at virkesrett i bygdeallmenning skal utøves på annen måte enn etter § 5-2. Før allmenningsstyret treffer beslutning om dette, må de bruksberettigede ved avstemning ha sluttet seg til ordningen med to tredjedels flertall av de avgitte stemmer. Det kan således bestemmes at virket skal drives ut og eventuelt foredles for allmenningens regning (fellesdrift), mot at de bruksberettigede gis adgang til å kjøpe det virket de tilkommer med et prisavslag som tilsvarer rotverdien (virkesrabatt).

Etter avstemning som nevnt i første ledd, kan allmenningsstyret også treffe beslutning om andre driftsformer når det påses at de bruksberettigede gis adgang til kjøp av virke på vilkår som nevnt.

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for overgang til annen driftsform i bygdeallmenninger som på tidspunktet for lovens ikrafttredelse praktiserer fellesdrift.

Ved avstemning etter denne paragraf gjelder bestemmelsene i §§ 4-1 og 4-2 vedrørende stemmerett, stemmegivning og fullmakt til å avgi stemme.

Beslutning om endring av driftsform utøvet ved lovens ikrafttredelse skal godkjennes av departementet.

§ 5-5. (tilskudd ved bruk av trebesparende materialer)

Allmenningsstyret kan yte tilskudd i penger til de bruksberettigede ved bruk av materialer som erstatter virke fra allmenningen.

§ 5-6. (bruk og behandling av mottatt virke, anvendelse av ytelser fra allmenningen)

Mottatt virke må behandles forsvarlig, og skal benyttes innen rimelig tid.

For øvrig plikter de bruksberettigede å anvende virke og andre ytelser fra allmenningen til det formål som er forutsatt ved tildelingen. Salg og enhver annen forføyning eller anvendelse til andre formål uten etter samtykke fra allmenningsstyret er forbudt.

Før salg av bygninger som mottatt virke er benyttet til, eller som det er gitt pengetilskudd til istedenfor virke, skal allmenningsstyret underrettes. Dette gjelder likevel ikke når bygninger selges sammen med den eiendom bruksretten ligger til eller en del av denne som oppfyller vilkårene for bruksrett etter § 2-1, og heller ikke hvis det er gått 25 år eller mer fra ytelsen ble mottatt og til salget finner sted.

§ 5-7. (omgjøring av tildeling, tilbakelevering, erstatning)

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 5-2 første ledd, § 5-2 annet ledd annet punktum og § 5-6, kan allmenningsstyret omgjøre tildeling som er foretatt, og kreve virket tilbake eller virkesrabatt eller tilskudd refundert. Verditap på virke som leveres tilbake kan vedkommende bruksberettigede pålegges å erstatte hvis årsaken er at bestemmelsen i § 5-6 første ledd ikke er iaktatt.

Ved salg av mottatt virke, eller hvor vedkommende bruksberettigedes forhold ellers er sterkt kritikkverdig, kan allmenningsstyret, i tillegg til de forføyninger som er nevnt i første ledd, nekte vedkommende ny tildeling for et tidsrom av inntil fem år.

Ved salg av bygninger som nevnt i § 5-6 tredje ledd første punktum, kan allmenningsstyret kreve refundert en forholdsmessig del av bygningenes verdi på salgstiden, svarende til den del bruksrettsytelsen representerer og avpasset etter hvor lang tid som er gått siden ytelsen ble mottatt.

Tildelinger som ikke er mottatt når virkesretten faller bort etter § 2-6, anses som ikke gitt. Virke som på nevnte tidspunkt er mottatt, men ikke benyttet, kan allmenningsstyret forføre over mot refusjon av det vedkommende i tilfelle har betalt.

§ 5-8. (gjenoppføring og utbedring av bygninger etter brann eller annen skade – forholdet til forsikring)

Det gis ikke utvisning, virkesrabatt eller tilskudd til bruk av trebesparende materialer ved gjenoppføring eller utbedring av skadde bygninger som har vært fullverdiforsikret. For bygninger som har vært forsikret etter en lavere verdi, gjelder det samme for den del av gjenoppføringen eller utbedringen som dekkes av forsikringssummen.

I bruksregler etter § 3-7 kan det bestemmes at virkesretten ved gjenoppføring og utbedring skal være videre enn nevnt i første ledd, men også at bestemmelsene i første ledd skal gjelde i den utstrekning bygningene kunne ha vært forsikret.

0 Endret ved lov 24 mai 2019 nr. 18 (ikr. 1 juli 2019 iflg. res. 24 mai 2019 nr. 673).

§ 5-9. (bygninger som ikke tjener noe aktuelt jordbruksmessig behov)

For nedlagte seterhus og andre bygninger som ikke lenger tjener noe aktuelt jordbruksmessig behov, kan virkesretten ikke nyttes.

Allmenningsstyret kan likevel samtykke i at virkesrett utøves til vedlikehold når vernehensyn, mulighetene for at bygningene senere vil kunne tjene et aktuelt jordbruksmessig behov eller andre særlige hensyn tilsier det. Det er et vilkår for slikt samtykke at vedkommende eiendom oppfyller vilkårene for bruksrett etter § 2-1.

§ 5-10. (føderådsbygninger)

For eiendommer med tilliggende bruksrett omfatter virkesretten også virke til oppføring og vedlikehold av føderådsbygning når eiendommens jordbruksmessige betydning tilsier slik bolig.

I bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7, kan det fastsettes nærmere bestemmelser om størrelse og standard for føderådsbygninger som det gis ytelser til.

§ 5-11. (driftsbygninger for utvidet produksjon)

For driftsbygninger som er innrettet på eller planlagt for vesentlig større produksjon enn eiendommens fôrgrunnlag gir forutsetning for, kan virkesrett bare utøves for en slik forholdsmessig del av oppføring og vedlikehold som svarer til behovet ved vanlig jordbruksdrift på eiendommen.

Kapittel 6. Beite, seter og dyrkingsjord.

§ 6-1. (beiterett)

Eiendom med tilliggende bruksrett i bygdeallmenning, jfr. § 2-1, har rett til beite med så stor besetning som kan vinterføs på eiendommen.

Allmenningsstyret kan samtykke i at det blir beitet med større besetning enn nevnt i første ledd, når det kan skje uten vesentlig skade for skogen eller for andre bruksberettigede.

§ 6-2. (disponering av ledig beite)

Beite som ikke utnyttes av de bruksberettigede, kan allmenningsstyret gi andre adgang til å gjøre bruk av. Vilkårene for bruken fastsettes ved avtale. Tillatelse kan bare gis når beiting kan skje uten vesentlig skade for skogen eller for noen bruksberettiget.

§ 6-3. (beiteordning)

Nærmere regler om ordning av beitebruken fastsettes i bruksreglene for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7. Reglene kan blant annet gå ut på inndeling av beitet i felt, fastsettelse av beitetider, begrensninger i antall beitedyr av forskjellig slag innen de enkelte beitefelt og organisert tilsyn og sanking.

Beiteordning som er fastsatt av jordskifteretten etter § 1-4 annet ledd, skal allmenningsstyret besørge inntatt i bruksreglene for allmenningen. Slik godkjennelse fra departementet som nevnt i § 3-8 første ledd første punktum er i dette tilfellet ikke nødvendig.

0 Endret ved lov 21 juni 2013 nr. 100 (ikr. 1 jan 2016 iflg. res. 21 juni 2013 nr. 736).

§ 6-4. (seter)

Eiendom med tilliggende bruksrett i bygdeallmenning, jfr. § 2-1, har rett til å få utvist seter i allmenningen – enten alene eller sammen med andre (fellesseter) – når det godtgjøres at seter er nødvendig for driften av eiendommen.

Utvisning etter første ledd foretas av allmenningsstyret. Det er et vilkår at utvisning kan skje uten vesentlig skade for skogen eller for de øvrige bruksberettigede, og at utvisning heller ikke vil være til hinder for en hensiktsmessig inndeling og utnyttelse av beitet.

§ 6-5. (særbestemmelser om fellesseter)

Når det utvises seter til felles bruk for flere, jfr. § 6-4 første ledd, skal adgangen til å være med så vidt mulig stå åpen for alle bruksberettigede.

For eiendommer som allerede har seter i allmenningen, kan deltakelse i anlegg av fellesseter gjøres betinget av at den seter eiendommen har oppgis.

Allmenningsstyret kan også gi eiendommer uten tilliggende bruksrett i allmenningen anledning til å være med på anlegg av felleseter, på vilkår som i tilfelle fastsettes ved avtale.

§ 6-6. (bortfall av utvist rett)

Utvist rett til seter faller bort hvis det ikke innen fem år etter utvisningen er opptatt seterdrift overensstemmende med opplysninger gitt i søknaden og eventuelle vilkår som er satt for utvisningen.

§ 6-7. (bortfall av opptatt seter)

Rett til opptatt seter med setervoll og eventuelt tilliggende kulturbeite faller bort:

- a. Ved oppgivelse uten forbehold.
- b. Når setra i et sammenhengende tidsrom av 20 år ikke har vært i bruk til å dekke det jordbruksmessige behov til eiendom med tilliggende bruksrett – likevel slik at retten ikke i noe tilfelle anses bortfalt før fem år etter denne lovs ikrafttredelse.
- c. Når bruksretten for den eiendom seterretten tilligger faller bort etter § 2-6.

§ 6-8. (rett til seterhus etter bortfall av opptatt seter)

Eieren av seterhus har rett til å ha dette stående som før også etter at retten til opptatt seter er falt bort etter § 6-7 bokstavene a eller b, så lenge det vedlikeholdes på forsvarlig måte og tilhører eiendom med tilliggende bruksrett. Retten omfatter en passende tomt, når dette ikke er til hinder for andre bruksberettigedes utnyttelse av arealet. Det er en betingelse at det opprettes festekontrakt med allmenningen.

Utvidelse av bebyggelsen, salg og bortleie kan bare finne sted med samtykke fra allmenningsstyret. Ved salg av seterhus til fritidsformål gjelder første ledd siste punktum tilsvarende.

De nærmere vilkår i festekontrakten avtales mellom eieren og allmenningsstyret. Det kan gis nærmere bestemmelser i bruksreglene for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7, om innholdet i slike avtaler, og om hvordan det skal forholdes med bygninger m.v. når rett er falt bort etter § 6-6 og § 6-7 bokstav c.

Hvis eieren ikke benytter sin rett etter denne paragraf eller det ikke oppnås enighet om festekontrakt, får bestemmelsene i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste kapittel VII om avvikling av festeforhold tilsvarende anvendelse.

0 Endret ved lov 20 des 1996 nr. 106 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 8 juni 2001 nr. 571).

§ 6-9. (overføring av rett til seter)

I forbindelse med salg av seterhus m.v. til eier av annen eiendom med tilliggende bruksrett, kan allmenningsstyret overføre retten til seteren til denne eiendommen når betingelsene etter § 6-4 første ledd foreligger.

Bestemmelsene i første ledd gjelder også rett som er falt bort etter § 6-6 og § 6-7, hvis ikke annet er bestemt i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7. Ved bortfall etter § 6-6 kan allmenningsstyret gi eieren av bygninger m.v. pålegg om å overføre disse i forbindelse med overføring av retten til en annen eiendom.

§ 6-10. (dyrkingsjord og kulturbeite)

Allmenningsstyret kan utvise egnede områder i bygdeallmenning til oppdyrking eller til bruk som kulturbeite for en eller flere eiendommer med tilliggende bruksrett, når slik utvisning kan skje uten vesentlig skade for skogen eller for andre bruksberettigede.

Vilkårene for utvisning etter denne paragraf fastsettes ved avtale. Med allmenningsstyrets godkjenning kan rettighetene overføres til andre bruksberettigede.

§ 6-11. (skjønn)

Når allmenningsstyret har gitt samtykke etter § 6-1 annet ledd, tillatelse etter § 6-2, eller foretatt utvisning etter § 6-4 annet ledd eller § 6-10 første ledd, eller festet bort setergrunn etter § 6-8 første ledd annet punktum, og noen bruksberettiget mener vilkårene ikke foreligger, kan vedkommende kreve dette spørsmålet avgjort ved skjønn.

0 Endret ved lov 11 mai 2017 nr. 26 (ikr. 1 jan 2018 iflg. res. 11 mai 2017 nr. 563).

Kapittel 7. Jakt og fangst.

§ 7-1. (rett til jakt og fangst)

Rett til jakt og fangst av annet vilt enn hjortevilt og bever i bygdeallmenning har den som utøver bruksrett i allmenningen for eiendom med tilliggende bruksrett, jfr. § 2-1, samt ektefelle, barn og eventuelle andre familiemedlemmer som bor sammen med og har felles husholdning med denne.

Rett som nevnt i første ledd, har også føderådsfolk som bor på eiendommen, samt andre personer som bor på eiendommen og er fast knyttet til driften.

§ 7-2. (utvidet adgang til jakt og fangst)

Allmenningsstyret avgjør om andre personer enn de i § 7-1 nevnte skal gis adgang til slik jakt og fangst som der nevnt, i hvilken utstrekning og på hvilke vilkår. Er det fastsatt bestemmelser om dette i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. §§ 3-7 og 7-6, er allmenningsstyret bundet av disse. Før avgjørelse treffes skal det innhentes uttalelse fra kommunen.

0 Endret ved lov 24 mai 2019 nr. 18 (ikr. 1 juli 2019 iflg. res. 24 mai 2019 nr. 673).

§ 7-3. (felles viltområde)

Allmenningsstyret kan beslutte at bygdeallmenning eller del av bygdeallmenning skal inngå i slike felles viltområder som omhandlet i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet §§ 37 og 38.

§ 7-4. (driftsavtale)

Allmenningsstyret kan inngå avtale om at administrasjonen av jakt i bygdeallmenning skal utøves av en organisasjon som har fremme av jakt og viltpleie som formål.

Avtale som nevnt i denne paragraf kan inngås for inntil fem år om gangen.

§ 7-5. (bortleie)

Allmenningsstyret kan, for så vidt ikke annet er bestemt i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. §§ 3-7 og 7-6, inngå avtale om bortleie av jakt i bygdeallmenning eller del av bygdeallmenning for ett år om gangen.

Bruksberettiget som protesterer mot bortleie kan ikke utelukkes fra slik rett til jakt og fangst som omhandlet i § 7-1. Utøvelsen av jakt og fangst etter § 7-1 kan ved avtale som nevnt i første ledd likevel begrenses til nærmere angitte områder i allmenningen eller til en del av jakttiden.

Under ellers like vilkår skal organisasjon som har fremme av jakt og viltpleie som formål ha fortrinnsrett til leie etter denne paragraf.

Før avtale etter denne paragraf inngås, skal et utkast ha vært forelagt kommunen til uttalelse.

0 Endret ved lov 24 mai 2019 nr. 18 (ikr. 1 juli 2019 iflg. res. 24 mai 2019 nr. 673).

§ 7-6. (nærmere regler om forvaltning m.v.)

Nærmere regler om forvaltningen av jakt og fangst i bygdeallmenning – herunder hvordan det skal forholdes med jakt på hjortevilt og bever – fastsettes i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7. I reglene kan det fastsettes begrensninger i antall jegere, i antall vilt av ulike slag som tillates felt eller fanget, og begrensninger i tid, område og måten for utøvelse av jakt og fangst.

Utkast til slike regler skal, før det legges ut til gjennomsyn for de bruksberettigede etter § 3-8, ha vært forelagt viltneemnda¹ til uttalelse.

1 Vel nå kommunen, jf. lov 29 mai 1981 nr. 38 § 4.

§ 7-7. (jaktkort)

Enhver som vil drive jakt eller fangst i bygdeallmenning skal løse jaktkort. Vederlaget for jaktkort fastsettes av allmenningsstyret og tilfaller allmenningskassen, for så vidt ikke annet følger av ordning etter §§ 7-3, 7-4 og 7-5. Vederlaget kan settes forskjellig for dem som har jaktrett etter § 7-1 og for andre. Det kan også settes forskjellig vederlag for jakt på småvilt og for annen slags jakt og fangst.

Kapittel 8. Fiske.

§ 8-1. (fiskerett)

Rett til fiske i bygdeallmenning har den som utøver bruksrett i allmenningen for eiendom med tilliggende bruksrett, jfr. § 2-1, samt ektefelle, barn og eventuelle andre familiemedlemmer som bor sammen med og har felles husholdning med denne.

Rett som nevnt i første ledd, har også føderådsfolk som bor på eiendommen, samt andre personer som bor på eiendommen og er fast knyttet til driften.

§ 8-2. (hva fiskeretten omfatter)

Fiskerett etter § 8-1 omfatter fiske med krok uten faststående redskap i innsjøer, vann, elver og bekker så langt rådigheten over fisket tilligger allmenningen. Retten omfatter ikke fiske med oter.

Fiske med andre redskaper omfattes bare i den utstrekning det i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. §§ 3-7 og 8-7, er åpnet adgang til slikt fiske.

§ 8-3. (utvidet adgang til fiske)

Allmenningsstyret kan bestemme at det skal være alminnelig adgang til å fiske med krok i allmenningen, eller i nærmere angitte vassdrag eller deler av vassdrag i allmenningen.

Allmenningsstyret kan også bestemme at bare personer som er fast bosatt i et nærmere angitt område skal ha slik adgang som nevnt i første ledd.

Er det åpnet adgang til å fiske med andre redskaper enn krok, jfr. § 8-2 annet ledd, kan allmenningsstyret bestemme at adgang etter denne paragraf også skal omfatte fiske med slike redskaper.

§ 8-4. (felles fiskeområde)

Når det anses formålstjenlig for utnyttelsen av fisket i allmenningen kan allmenningsstyret bestemme at bygdeallmenning eller del av bygdeallmenning skal inngå i et større fiskeområde med felles kortsalg og felles oppsynsordning. Før avgjørelse treffes skal saken forelegges kommunen til uttalelse.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 45 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 712).

§ 8-5. (driftsavtale)

Allmenningsstyret kan inngå avtale om at administrasjonen av fiske i bygdeallmenning skal utøves av en organisasjon som har fremme av fiske som formål.

Avtale som nevnt i denne paragraf kan inngås for inntil fem år om gangen.

§ 8-6. (bortleie)

Allmenningsstyret kan inngå avtale om bortleie av fiske i bygdeallmenning for inntil ett år om gangen, og inntil fem år om gangen dersom bortleie kombineres med driftsavtale etter § 8-5.

Bruksberettiget som protesterer mot bortleie kan ikke utelukkes fra adgang til å fiske med krok i allmenningen. Utøvelsen av fiske kan ved avtale som nevnt i første ledd likevel begrenses til nærmere angitte vassdrag eller deler av vassdrag i allmenningen.

Under ellers like vilkår skal organisasjon med fremme av fiske som formål ha fortrinnsrett til leie etter denne paragraf.

Før avtale etter denne paragraf inngås, skal et utkast ha vært forelagt kommunen til uttalelse.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 45 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 712).

§ 8-7. (nærmere regler om forvaltning m.v.)

Nærmere regler om forvaltningen av fiske i bygdeallmenning fastsettes i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 3-7. I reglene kan det fastsettes begrensninger med hensyn til tiden, området eller måten for utøvelsen av fiske – eventuelt gis retningslinjer for allmenningsstyrets regulering av utøvelsen.

Utkast til slike regler skal, før det legges ut til gjennomsyn for de bruksberettigede etter § 3-8, ha vært forelagt kommunen til uttalelse. Det samme gjelder begrensninger i utøvelsen av fiske som allmenningsstyret beslutter å gjennomføre.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 45 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 712).

§ 8-8. (fiskekort)

Enhver som vil utøve fiske i bygdeallmenning skal løse fiskekort. Vederlaget for fiskekort fastsettes av allmenningsstyret og tilfaller allmenningskassen, hvis ikke annet følger av ordning etter §§ 8-4, 8-5 og 8-6. Vederlaget kan settes forskjellig for dem som har fiskerett etter § 8-1 og for andre. Det kan også settes forskjellig vederlag for krokfiske og fiske med andre redskaper, og for fiske i lakseførende og ikke lakseførende vassdrag.

Kapittel 9. Avsluttende bestemmelser.

§ 9-1. (forskrifter)

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter til gjennomføring av denne lov.

§ 9-2. (departementets godkjennelsesmyndighet og avgjørelser)

Avgjørelser truffet av departementet i medhold av denne lovs bestemmelser kan ikke påklages.

§ 9-3. (straff og påtale)

Overtredelse av bestemmelsene i denne lov, av bruksregler godkjent av departementet, eller av påbud eller forbud gitt av departementet eller av allmenningsstyret med hjemmel i denne lov, straffes med bøter. Medvirkning straffes ikke.

Både departementet og allmenningsstyret er påtaleberettiget.

0 Endret ved lov 19 juni 2015 nr. 65 (ikr. 1 okt 2015).

§ 9-4. (ikrafttredelse)

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.¹

1 Fra 1 jan 1993 iflg. res. 13 nov 1992 nr. 795.

§ 9-5. (overgangsregler)

Eldre bruksregler blir fortsatt gjeldende inntil nye bruksregler er kunngjort og trådt i kraft overensstemmende med § 3-9 første ledd. Innen fem år etter lovens ikrafttredelse skal det enkelte allmenningsstyre ha utarbeidet et utkast til nye bruksregler for allmenningen.

Departementet kan for øvrig fastsette nærmere overgangsbestemmelser i forbindelse med lovens ikrafttredelse.

